LINA EVER

Kelyje

100 000
ŽINGSNIŲ SU
KUNIGU
ALGIRDU TOLIATU

TYTO ALBA

LINA EVER

Kelyje

100 000
ŽINGSNIŲ SU
KUNIGU
ALGIRDU TOLIATU

VILNIUS 2018

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

© Lina Ever, 2018
© Algirdas Toliatas, 2018
© Algimantas Aleksandravičius, nuotraukos, 2018
© „Tyto alba“, 2018

ISBN 978-609-466-341-3

TURINYS

PIRMOJI DIENA dugnas ,.. 17

ANTROJI DIENA tiltai ,.. 79

TREČIOJI DIENA bokštas ,.. 143

KETVIRTOJI DIENA laiptai ,.. 209

PENKTOJI DIENA dangus ,.. 278

– Aš dar niekada nebuvau piligrimė. Iš tiesų dar niekada nebuvau išsiruošusi į kelių dienų žygį pėsčiomis, – sakau atsilošusi galinėje nuomoto automobilio, visu greičiu skriejančio autostrada, sėdynėje.

– Visi šiame gyvenime esame piligrimai Dievo karalystės link, tik kai kurie taip ir neišsiruošia į kelią, – pasimuisto priekinėje sėdynėje Algirdas.

– Išeiti į kelią ne visada lengva. Sukliudo tai darbai, tai vaikai, tai namų reikalai, tai nepabaigiami įsipareigojimai kitiems. Taip ir tempi sunkių pareigų prikrautą savo vežimą, nematydamas prošvaisčių, – sakau labiau sau, nei jam.

– Kartais turi tiesiog atsistoti ir išeiti. Trumpam palikti kasdieninius sunkius savo nešulius, pareigas ir net mylimus žmones, kad grįžęs juos iš naujo atrastum. Nutolti nuo jų, kad atrastum save. Kad išgirstum šnabždant Dievą.

– Tame informaciniame triukšme, kuriame mes gyvename, jį tikrai sunku išgirsti, – sako Algimantas, patildydamas radiją.

– Bet keliauti pėsčiomis gal kiek nesaugu, niekada nežinai, kas kelyje gali nutikti, – išsakau abejonę.

– Gyventi irgi yra nesaugu, niekada nežinai, kas tavęs laukia už kampo, – šūkteli Algimantas, lėtindamas greitį.

– Piligrimystė ir yra tam skirta, kad bent trumpam nusimestum tai, kas tave laiko pririšę prie žemės – turto, niekur nevedančių santykių, per sunkų įsipareigojimų, pasenusių nuostatų, aptrupėjusio įvaizdžio nešulį. Kad taptum laisvas ir suartėtum pats su savimi, – sako Algirdas, žvelgdamas pro langą. Paskui pasisuka į mane ir tęsia: – Aišku, kad nesaugu, susitikimas su nepažįstamu savimi ir kelia žmogui didžiausią baimę. Bet tose ribinėse situacijose mūsų laukia kopėčios į dangų.

– Bus ir kopėčių, bet pradžioje mūsų laukia daugybė žingsnių per miškus ir tarpeklius, per balas ir griovius, daugybė laiptelių aukštyn ir žemyn, nuovargis ir nutrintos kojos, paprastas maistas ir piligriminės nakvynės vietos, – šypteliu.

– Visai kaip gyvenimo kelionėje, – sako Algimantas.

– Kaip danguje, taip ir ant žemės, – šypsosi kunigas.

ĮVADAS

Visada mėgau pasaulį tyrinėti savo kojomis, mėgstu meditacinį žingsnių ritmą, mėgstu ne praskristi, ne nušokti, ne pralėkti dviračiu, bet eiti ir stebėti. Ir stebėtis. Vaikščiojimas yra pats lėčiausias keliavimo būdas, todėl jį pasirinkus atrodo, kad visas pasaulis pradeda lėčiau suktis, dienos tampa begalinėmis, ištirpsta praeitis ir ateitis, lieka tik rytas ir vakaras. Ir diena po dienos pradedi džiaugtis mažais dalykais, tokiais kaip švariai paklota lova, sausi drabužiai ar šiltas maistas. Džiaugiesi, kad nepritrynė batai, kad neužklupo liūtis, kad kuprinėje nesineši nieko nereikalingo, džiaugiesi užlipęs ant kalno ir nusileidęs žemyn, džiaugiesi gavęs kavos puodelį ar radęs uogų miške, džiaugiesi tyla ir pokalbiais, net jei kalbiesi viso labo pats su savimi. Džiaugiesi net tuo, kad nėra ryšio, esi atjungtas nuo pasaulio, todėl visiškai laisvas. Tau nereikia priimti jokių sprendimų, nereikia pasauliui pranešti kur esi, nes tu jį palikai už nugaros, tereikia dėti vieną žingsnį po kito ir judėti į priekį.

Kai prieš dvejus metus lankiausi Saksonijos Šveicarijoje ir sužinojau legendą apie Dailininkų kelią, iš karto supratau, kad trokštu juo nueiti labiau, nei aplankyti tolimas pietų šalis ar perplaukti vandenynus. Tada ir pagalvojau, kad tai gali būti įdomi piligriminė kelionė per miškus ir uolas, per kalnus ir debesis, kurie suteikė įkvėpimą ne vienam menininkui. Nors piligriminės kelionės tikslas yra ateiti į šventyklą, bet iš tiesų, kas žino, kur Dievo daugiau – kalnuose ar tarpekliuose, miškuose ar bažnyčiose, choro giesmėje ar paukščių balsuose. Gal kunigas žino, nusprendžiau paklausti. Išdėsčiau idėją kunigui Algirdui Toliatui tik norėdama palaikymo ir nesitikėdama, kad jis pats ras laiko išeiti į miškus. Ir kad idėja užkrės savo draugą fotografą, Nacionalinės premijos laureatą Algimantą Aleksandravičių.

Sakoma, kelionėje daug kas paaiškėja apie tave patį ir apie bendrakeleivius. Bet man nereikėjo aiškumo, savo pasauliu buvau patenkinta, jį sutvarkiusi ir saugiai įsidėjusi nešiausi kuprinėje. Ėjau į kelią kaip žurnalistė, kaip rašytoja, norinti surasti ir suprasti, o galiausiai ir užrašyti laimingo gyvenimo formulę, galbūt padėsiančią kitiems. Norėjau sužinoti patarimų, praktikų, receptų, kaip užmegzti ryšį su Dievu ir greitai tapti laimingam, turtingam, žymiam, kaip gyventi ir atostogauti, kad pavydėtum pats sau, kaip rasti gyvenimo prasmę ir ramybę šiame be proto greitai besisukančiame pasaulyje. Ir visiškai buvau nepasiruošusi stebėti, kaip kunigas Algirdas išvilioja mane iš saugaus bokšto į atvirą lauką, aštriais žodžiais sugriauna jį mano akyse, o man pravirkus prie jo šukių, liepia statyti namus iš naujo. Nes norint būti laimingam, negalima užsidaryti bokšte, o namus statyti rei-

kia kasdien. Kasdien uždavinėti klausimus, kasdien ieškoti atsakymų ir duonos kasdieninės ir kasdien išgirsti, kuriuo keliu mus veda Dievas.

Penkios mūsų kasdienos ir sudėtos į šią knygą.

DOLMEISTER

PIRMOJI DIENA dugnas

18 700 žingsnių

Vokietijos rytiniame pakraštyje, kur teka Elbė, o Saksonija ribojasi su Čekijos Bohemija, yra nacionalinis parkas, kuriame veši senos girios ir karaliauja smiltainio uolos. Prieš du šimtus penkiasdešimt metų, kai Europoje suklestėjo romantizmas, o Vokietijoje ėmė populiarėti vaikščiojimas gamtoje, du Dresdeno menų akademijoje dirbę šveicarų dailininkai Adrianas Zinggas ir Antonas Graffas atrado nepaprastą šių vietų grožį. Stačios uolos, gilūs tarpekliai ir žali slėniai jiems sukėlė tokį tėvynės ilgesį, kad jie pavadino šį kraštą Saksonijos Šveicarija. Susidomėję jų piešiniuose įamžintomis keistomis uolomis ir visiškai neįprastu Vokietijai peizažu, čia atkeliavo kiti dailininkai, o jiems įkandin šiuo keliu pasuko rašytojai, muzikai ir kiti įkvėpimo gamtoje ieškoję roman-

tikai. Devyniolikto amžiaus pradžioje buvo išleista kelionių knyga, o kelias buvo pavadintas *Malerweg* – Dailininkų keliu.

Devyniolikto amžiaus pabaigoje nutiesus geležinkelį, piligrimystė išėjo iš mados, mat gražiausi gamtos objektai ir užeigos buvo pasiekiami paprastesniais ir kur kas lengviau įveikiamais keliais. Dvidešimtame amžiuje vaikščiotojų buvo daug, kaip ir įvairių keliukų miškuose, bet Dailininkų kelią prisiminė tik entuziastai.

Ir tik mūsų, dvidešimt pirmojo, amžiaus pačioje pradžioje, kai visi pavargę nuo informacijos srauto, nuo kelių ir mašinų, nuo begalinio vartojimo ir pernelyg skubančio pasaulio pradėjo ieškoti atsitraukimo kelių, buvo atgaivintas Dailininkų kelio mitas, pastatytos nuorodos, informacinės lentelės apie senųjų dailininkų tapytus gamtos paminklus, įrengtos nakvynės vietos, išleisti kelionių vadovai ir žemėlapiai keliauninkams. Dailininkų kelias tęsiasi 112 km. Jis yra padalytas į aštuonis etapus, arba dienas – kaip kam patinka, – po 12–16 km. Saksonijos Šveicarija dabar vadinama viena romantiškiausių Vokietijos vietų, o piligriminis dailininkų romantikų pamėgtas kelias *Malerweg* – gražiausiu pėsčiųjų keliu Vokietijoje.

Šiuo keliu, kurį greitai atrado šių laikų romantikai, gali eiti miškais ir tarpekliais nesutikdamas nė žmogaus, ten veši šimtamečiai bukai ir stūkso gamtos kaltu išskaptuotos gražiausios skulptūros, ten senovės milžinai pribarstė didelių akmenų, o upė lyg pririštus aitvarus gainioja debesis, velniai vis dar šoka malūnuose, tiltai pasakoja istorijas, pilyse neišdilę karalių pėdsakai, o nedideliuose nameliuose už mažų langelių su kupliomis gėlėmis gyvena gerieji pasakų personažai.

Štai į šį kelią vieną gražią rudens dieną išsiruošė:

Fotografas, kuris tikėjo Dievą,
Kunigas, kuris tikėjo žmonėmis ir
Rašytoja, kuri tikėjo pasakomis.

,...

Pirna yra nedidelis ir mažai pasaulyje girdėtas Vokietijos miestelis, bet jame yra pilis, oranžerija, sodai, vadinami mažuoju Versaliu, didžiulė gotikinė Šv. Marijos bažnyčia, gražus tiltas per Elbę ir garsioji turgaus aikštė, septynioliktame amžiuje nupiešta žymaus Venecijos dailininko Canaletto. Originalas dabar kabo Dresdeno galerijoje, o miestelio turizmo informacijos centre yra didelė jo reprodukcija, tad ir čia gali pamatyti, kaip aikštė atrodė prieš tris šimtus metų. Centre dar galima nusipirkti meno albumų ir atvirukų, bet kol mano bendrakeleiviai fotografuojasi prie fontano, aš perku tik žemėlapį.

Daugelis pietų Vokietijos miestelių turi panašią nuo viduramžių išlikusią turgaus aikštę su rotuše, bažnyčia, penkiais restoranais ir fontanu. Kaip ir nieko ypatinga. Tik Saksonijoje tokių miestelių nedaug. Pamatome namą, kuriame buvo apsistojęs Napoleonas. Apžiūrime šešiolikto amžiaus bažnyčią. Pažvelgiame iš apačios į pilį. Gerai, kad miestelis per karą nebuvo subombarduotas. Blogai, kad neturime laiko ilgiau po jį pasivaikščioti.

Čia yra Dailininkų kelio pabaiga. Tačiau kitaip nei piligriminėse kelionėse, čia nesvarbus tikslas, nereikia kelio pabaigoje ateiti

į bažnyčią ar užlipti į kalną, kad Dievas išklausytų maldas ir išpildytų vienus ar kitus žmogiškuosius mūsų troškimus. Dailininkų kelio tikslas – pats ėjimas, kasdien pakeliui surandant net ne po vieną gamtos šventovę.

Ten, kur kiti baigia savo kelionę, mes ją pradedame. Algimantas suranda tą pačią vietą, kur stovėjo garsusis dailininkas, tapydamas miesto aikštės portretą. Sustato mus lyg atsitiktinius praeivius, pažiūri, kaip krinta šviesa, ir spaudžia mygtuką. Įdienojus pirmadieniui miestelis tylus ir tuščias, kunigas sutanos palankomis šluoja penkiolikto amžiaus grindinį ir renka smalsių praeivių žvilgsnius, o aš nė nenumanau, ko galėčiau tikėtis iš šios kelionės. Esu atvira ir smalsi, pasiryžusi surinkti visus įspūdžius ir pakeliui pabirusias mintis.

Baltomis staltiesėmis užtiesti staleliai miesto centre skirti ne mums, mes dabar piligrimai, todėl įsitaisome paprastoje užeigoje su vietiniais. Valgome juokaudami, pokalbis plaukia paviršiumi, vyrai atsipalaidavę, nes jiems atostogos, jie išvykę į nepažintą kraštą, tikisi nuotykių, potyrių, smagių momentų.

Žiūriu į abu menkai pažįstamus bendrakeleivius, pasakojančius juokingus savų kelionių nuotykius, stengiuosi šypsotis ir svarstau, ar ne per drąsus buvo šis sumanymas. Du galingi, visuomenėje svarų žodį turintys vyrai ir aš, juos į kelią pakvietusi ir vesti pasiryžusi svajotoja. Nieko apie juos nežinau. Nenumanau, ar rasime bendrą kalbą, nenutuokiu, ar kelias bus mums svetingas, ar tikrai visi užsakyti nakvynės namai turės mums vietos, ar išties sugebėsiu užduoti reikalingus klausimus ir nukreipti pokalbį norima linkme, ar neišsiduosiu, kad katekizmą skaičiau tik ruošdamasi Pirmajai Komunijai. Nežinau, ar jie nepastebės, kad

esu tik užsimetusi komunikabilios drąsuolės kostiumą, kad iš tiesų esu draskoma vidinių baimių, nepasitikėjimo savimi ir dažnai jaučiuosi tesanti savo pačios šešėlis. Ir kad keliu, kuriuo juos vedu, pati einu pirmą kartą.

Tai, kad jie rado laiko leistis į kelionę, prilygsta stebuklui. Algimantas yra žinomas fotografas, Nacionalinės premijos laureatas, turintis daugybę gerbėjų, pasiryžusių kloti už jo nuotraukas didžiulius pinigus, vienu metu organizuojantis kelias parodas ir leidžiantis knygas, bet jis su dideliu džiaugsmu sutiko keliauti kartu ir dokumentuoti mūsų įspūdžius, kad ir skaudama koja. Kunigas Algirdas, kurio pamokslai skamba perpildytoje bažnyčioje, knygos šluojamos nuo prekystalių, o žmonės veržiasi į susitikimus, kurio kalendorius pripildytas pamaldų, konferencijų, dalykinių susitikimų, krikštynų ir vestuvių, surado savaitę laiko išeiti į miškus. Jie patikėjo manimi ir mano keliu. Negaliu jų nuvilti.

Kelią kuriame keliaudami, o plaukti išmokstame tik plaukdami, sakė kunigas viename iš savo pamokslų. Tikiuosi, kad tai nebuvo vien žodžiai. Jei yra noras, jei gimsta svajonė, reikia ir eiti paskui ją, o kelias atsiras savaime. Dabar abejonėms nebeturiu laiko.

Delno briauna nubraukiu trupinius nuo stalo ir ryžtingu balsu tariu:

– Mums metas.

Į aikštelę Lybentalio tarpeklyje, kur pasideda Dailininkų kelias, žygeivius patogiai atveža autobusas tiesiai iš Pirnos stoties. Atvažiuoja toks didžiulis, su „garmoške“, iš jo išlipa vienintelis keleivis – vyras su šunimi, bet išlipęs tykiai nužingsniuoja paupy išsirikiavusių kaimo trobelių link.

Vairuotojas pypteli mums, kad patrauktume automobilį ir patys pasitrauktume, ir vos išsisukęs tarp didžiulės uolos ir upelio visiškai tuščias autobusas nulinguoja siauru keliuku atgal. Vėlyvo rudens pirmadienį esame čia visai vieni. Mūsų automobilis stovėjimo aikštelėje – taip pat vienintelis. Fotografas kenčia kojos skausmus ir negali eiti viso kelio, todėl dalį maršruto įveiks automobiliu. Mums taip irgi lengviau, nereikės tempti visų savo daiktų ant pečių ar rūpintis jų pervežimu iš vienos nakvynės vietos į kitą.

Stovim aikštelėje apstulbę, pamatę pirmąją visu grožiu atsivėrusią uolą sulig keturiasdešimties aukštų namu. Jos paviršius toks geltonas ir toks lygus, kad ji panaši į ką tik atpjautą biskvitinio torto gabalą. Įsižiūrėjusi matau daugybę sluoksnių, keliose vietose įskilusių iki pat apačios. Nors gal ji vis dėlto panašesnė į trapų Napoleono tortą. Imperatorius, beje, šiuose kraštuose buvo ilgesniam laikui apsistojęs ir tikriausiai taip pat aikčiojo grožėdamasis gamta.

Užvertusi galvą tyrinėju debesis ir aukštai viršuje augančius medžius. Ana ten berželio šaknys atrodo kaip nubėgęs šokoladinis

glajus, o šalia augantis klevas – lyg būtų aplietas geltonu glaistu, keli kelmai netoliese – lyg žirniukai iš M&M saldainių pakuotės.

Algimantas čiumpa fotoaparatą ir nusiveda Algirdą prie uolos. Kunigas lipa siena kaip voras, tačiau pakibęs trijų metrų aukštyje su sutana labiau primena šikšnosparnį. Nežinau, kad jis moka laipioti. Iš tiesų, nieko apie jį nežinau. Kaip ir jis apie mane. Bet tikiuosi susipažinti. Penkios dienos – nemažai laiko. O kelionėje laikas tąsus, jis gali temptis kaip pučiamoji amerikoniška guma, kurios taip troškome vaikystėje. Kartais po kelių dienų kelionės grįžti namo lyg po mėnesio.

Šiaip pažintis mezgu nesunkiai, mėgstu su atsitiktiniais žmonėmis pasikalbėti, man prie širdies bendrauti su kitokiais nei aš, patinka suprasti, ką ir kaip jie mąsto. Kartais būna daug smagiau šnekučiuotis su teta iš kaimo ar su užaugusių vaikų draugais nei su savo bendraamžiais. Bet kunigas – čia jau visai kito kietumo riešutėlis. Baugu, kad nelieptų žegnotis prieš valgant ir poteriauti prieš užmiegant.

Pamenu, mano tėčio teta dirbo pas kunigą kažkur Suvalkijoje, vaikystėje dažnai užvažiuodavome į tą medinę dviejų galų trobą, kur buvo klebonija, kambaryje stovėjo pianinas, o gal net maži vargonėliai, šalia ant piupitro gulėdavo Biblija, ant stalelio išrikiuoti būdavo žalvariniai indai ir ąsočiai sakralioms apeigomis, o ant sienos kabėjo didelis Marijos portretas. Šis kambarys dažniausiai būdavo uždarytas, mus sodindavo idealiai tvarkingoje virtuvėje prie apskrito senovinio stalo, uždengto rankomis siuvinėta balta staltiese vąšeliu apnertais kraštais, pildavo arbatą į gėlytėmis margintus puodelius, o po valandos iš krosnies traukdavo minkštutėlį, traškia pluta apsigaubusį kugelį. Kai įeidavo kunigėlis, visi

pašokdavom ir choru ištardavome „Garbė Jėzui Kristui“. Jis buvo malonus žmogus, visada šypsodavosi, nuoširdžiai džiaugdavosi mus matydamas. Ne taip, kaip tas griežtas kunigas Radviliškyje, egzaminavęs mane prieš Pirmąją Komuniją.

Vėliau dirbdama laikraštyje sutikau nemažai kunigų. Vieni buvo mieli, kiti dėjosi, treti mieli tapdavo tik išgėrę, o ketvirti niekaip negalėjo išsiplėšti iš savų maldaknygių pasaulio, buvo griežti ir pikti, kaip vaikų nemylintis fizikos mokytojas. Ir su jokiu kunigu man neteko praleisti daugiau nei penkių valandų kartu. O dabar turėsiu išbūti net penkias dienas.

Fotografas tupinėja ieškodamas rakurso, kunigas siūbuoja ant gelsvos uolos, iš po jo pirštų trupa smėlis, jis ieško kitų atramos taškų, ir aš suprantu, kad man prieš akis vyksta pirmasis kūrybinis aktas. Kitaip ir būti negali, juk mes esame menininkų kelyje. Tiksliau sakant, tuoj būsim.

Stoviu šalia informacinio stendo, žiūriu į žemėlapį, į nuorodas, kur prasideda mūsų kelias, ir nežinau, kodėl jis užtvertas balta ir raudona įspėjamąja juosta. Prieinu arčiau. Lietaus paplautu keliu dėl akmenų griūties eiti draudžiama. Taip ir parašyta – *Verboten*. Taukšteliu delnu sau per kaktą – tokia nesėkmė nuo pat pradžių.

Atsiverčiu kelionės vadovą ir karštligiškai galvoju, kokiu kitu keliu nueiti iki didžiausio pasaulyje Richardo Wagnerio paminklo. Jei eitume uždraustuoju keliu, jį pasiektume per ketvirtį valandos, tačiau kiek laiko užtruksime eidami aplinkui, nė neįsivaizduoju. Paklausti irgi nėra ko.

Jau valanda po vidurdienio, o mes dar nežengėm nė žingsnio tikslo link. Trypčioju nervingai, net padai niežti, kaip noriu eiti, noriu būti kelyje, noriu nustoti galvoti ir planuoti, o atsiduoti ke-

liui ir pagaliau užmegzti kažkur vedantį pokalbį. Bet Vokietijoje gyvenu ne pirmus metus, negaliu peržengti užrašo *Verboten*, o versti kunigą pažeisti taisykles vos prasidėjus kelionei tai jau turbūt būtų nuodėmė.

– O kodėl negalime eiti? Menininkų kelio pradžia juk čia, – klausia Algirdas, audamasis storapadžius kalnų batus.

– Nes parašyta *Verboten*, – rodau į juosta užtvertą kelią. Algirdas abejingai trukteli pečiais. Norėčiau paklausti, ką jis apie tai mano, bet kol kas nedrįstu. Jis daug ką slepia po šypsniais, kol kas negaliu atspėti ką.

Apvažiavę didelį ratą pagaliau laukuose randam mašinų stovėjimo aikštelę. Keliolika minučių paklaidžioję randam keliuką žemyn.

– O, ne, ir vėl, – sušunku. Jis užtvertas vieline dviejų metrų tvora. Tokias stato per didelius koncertus žmonių srautams reguliuoti. Tokiomis statybininkai aptveria pavojingas teritorijas. Ant tvoros mažas lapelis, o ant jo didelėmis raidėmis parašyta *Verboten*. Vėl akmenų griūties pavojus.

– Panašu, kad vieną vokišką žodį jau išmokom, – juokiasi Algirdas.

Nebemoku nuslėpti susierzinimo. Nesu itin didelė Wagnerio gerbėja, bet šis paminklas unikalus, pastatytas 1933 metais nuošalioje vietoje išprotėjusio dėl jo muzikos skulptoriaus Richardo Guhro. Turim ten nueiti, spiriasi ir fotografas, tiesiog dievinantis jo muziką.

– Aišku, kad einam, kas mums gali uždrausti? – sako jis ir stipriu judesiu trukteli tvorą. Tuščioje gatvelėje nė vieno žmogaus, kiemų varteliai taip pat uždaryti. Baugščiai dairausi, ar neatsiras

vokiečio, kuris paslaugiai iškviestų *Polizei*. O kartu laukiu kunigo žodžio, noriu perleisti jam, kaip kokiam mokytojui ar policininkui, atsakomybę už mūsų rizikingus sprendimus.

– Einam, ko jūs laukiat? – paragina Algirdas. – Nuo likimo vis tiek nepabėgsim. Akmuo gali ir mieste ant galvos užkristi, o kalnuose turi būti nuolat tam pasirengęs.

– Bijai vilko, neik į mišką, – juokiasi Algimantas ir pirmasis žengia ant slidžių grindinio akmenų, apgriuvusio Lochmiulės malūno link – jame buvo parašyta didžioji operos „Lohengrinas" dalis. – Man atrodo, didesnė tikimybė išsisukti koją ant šito stataus tako, nei sulaukti krintančio akmens.

– Kunige Algirdai, mes ką tik pažeidėme taisykles. Ar tu manai, kad tai ne nuodėmė?

– Nebūk fariziejus laikydamasi taisyklių raidės, – atšauna jis. – Niekam blogo nepadarysime perlipę tvorą.

Nesistengiu nuslėpti nuostabos:

– Tai jeigu man atrodo, kad taisyklė kvaila, galiu ją sulaužyti?

– Irgi ne, – atsako, ir aš jau nieko nebesuprantu. – Reikia į viską žiūrėti kūrybiškai, juk galiausiai einame menininkų keliu. Jei vienas menininkas pastatė skulptūrą, o kitas menininkas, – mosteli į atsargiai besileidžiantį fotografą, – nori ją pamatyti, juk negalime jų ignoruoti. Žmogiškumas turi būti aukščiau už taisykles. Mūsų problema, kad kartais įsikabiname į taisykles, kaip aš dabar į šitą turėklą, ir laikomės iš paskutiniųjų bijodami, kad jas pajudinus, parasime atramas ir mūsų pasaulis sugrius. Fariziejai nebuvo blogi žmonės, tik siaurų pažiūrų ir vykdė įstatymą paraidžiui. O Kristus žiūrėjo į viską lanksčiai, jis už kiekvieno įstatymo pirmiausia matė žmogų ir jo poreikius.

Šis menininkų kelias turi kažkokios paslaptingos galios – atsisukęs atgal staiga pamatai, kad nejučia radai tai, ko nebūtum nė susapnavęs...

KUNIGAS ALGIRDAS TOLIATAS

Po kelionės labiau pradedi pažinti save – bendravimo išbandymai joje užkamšo landas skersvėjams, o fizinis nuovargis užgrūdina mintį smalsumui. Tad kelionė – lyg piniginis į taupyklę: įkritęs praturtina ir sukuria pilnatvės jausmą.

ALGIMANTAS ALEKSANDRAVIČIUS

Išėjau į kelią, norėdama jį įveikti, ir nesitikėjau, kad kelias įveiks mane. Išvedžiau į jį bendrakeleivius nesitikėdama, kad tai jie mane ves toliau. Keliavau tikėdamasi išgirsti atsakymus, o susirinkau dar daugiau klausimų. Bet atradusi kelią nieko daugiau nenoriu, kaip tik eiti juo toliau.

LINA EVER

Rašytoja, kunigas ir fotomenininkas penkias dienas ėjo Saksonijos piligriminiu Dailininkų keliu *Malerweg*. Kelyje kalbėjosi apie Dievą, žmogų, gamtą, apie tai, kam reikalingas kelias, kaip rasti drąsos juo žengti sąmoningo gyvenimo link. Kasdien vis kitokie gamtos ir žmonių sukurti paminklai, nagrinėjamos vis naujos temos – apie tikėjimą ir kūrybiškumą, atjautą ir atleidimą, nuolankumą ir ryžtą, šeimą ir draugystę, pareigą ir pašaukimą. Kunigas čia kalba apie žemiškąjį gyvenimą, apie tai, kaip jį nugyventi prasmingiau ir laimingiau. Žygeiviai patiria nuotykių, nuovargis įplieskia net konfliktus, apie kuriuos autorė rašo atvirai, kaip ir apie jausmus, kelionės nepatogumus ir savas baimes. Ši knyga – savotiškas kelionės dienoraštis. Joje aprašomi sutikti žmonės, nakvynės vietos, pateikiama istorinių detalių. Gamtos aprašymai tokie vaizdingi, kad skaitydami pasijusite, lyg keliautumėte vienu gražiausių Vokietijos pėsčiųjų takų, ir galbūt „Kelyje“ taps jūsų kelionės pradžios knyga.

ISBN 978-609-466-341-3
9 786094 663413
TYTO ALBA

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt